

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BIUDŽETO SANDAROS ĮSTATYMO PAKEITIMO
Į S T A T Y M A S**

2003 m. gruodžio 23 d. Nr. IX-1946
Vilnius

(Žin., 1990, Nr. [24-596](#); 2000, Nr. [61-1826](#), Nr. [90-2778](#); 2001, Nr. [55-1939](#); 2002, Nr. [96-4167](#);
2003, Nr. [117-5321](#))

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nauja redakcija
Pakeisti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS

**BIUDŽETO SANDAROS
Į S T A T Y M A S**

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis, tikslas

1. Įstatymo paskirtis – nustatyti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų (toliau – biudžetas) turinį, šių biudžetų pajamų sudarymo ir asignavimų naudojimo teisinius pagrindus, taip pat biudžetų rengimo, tvirtinimo, vykdymo, vertinimo ir kontrolės pagrindines nuostatas, procedūras, asignavimų valdytojų pareigas, teises ir atsakomybę.

2. Įstatymo tikslas – siekiant ilgalaikės, visapusiškos ekonominės ir socialinės Lietuvos Respublikos piliečių gerovės, užtikrinti, kad sudarant ir vykdant biudžetą piniginiai ištekliai būtų naudojami efektyviai.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Asignavimai** – biudžete nustatyta biudžetinių įstaigų ir kitų biudžeto lėšas gaunančių subjektų, atliekančių viešojo administravimo funkcijas (toliau – kiti subjektai) išlaidoms ir ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui bei strateginėms atsargoms (toliau – turtui) įsigyti skirta lėšų suma, kurią asignavimų valdytojas turi teisę biudžetinėmis metais gauti iš biudžete sukauptų lėšų, pateikęs paraišką Valstybės išdą tvarkančiai institucijai arba savivaldybių administracijai, patvirtintoms programoms finansuoti.

2. **Asignavimai įsipareigojimams** – didžiausia lėšų suma, kurios dydžio įsipareigojimus einamaisiais biudžetinėmis metais asignavimų valdytojai turi teisę prisiimti sudarydami sutartis dėl projektų, remiamų iš Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų.

3. **Biudžetiniai metai** – metai, kurie prasideda sausio 1 dieną ir baigiasi gruodžio 31 dieną.

4. **Biudžetinių įstaigų pajamos** – pajamos (išskyrus valstybės rinkliavą, žyminį mokestį ir pajamas už ilgalaikio materialiojo turto nuomą), gautos atliekant funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose ir, vadovaujantis įstatymais arba Vyriausybės nutarimais, naudojamos šioms įstaigų išlaidoms dengti bei kitiems įstaigos poreikiams.

5. **Biudžeto perteklius arba deficitas** – skirtumas tarp biudžeto pajamų ir asignavimų.

6. **Ekonominė klasifikacija** – biudžeto pajamų ir asignavimų klasifikavimas pagal bendrus ekonominius lėšų sukauptimo ir paskirstymo požymius.

7. **Finansavimas** – lėšų pervedimas į asignavimų valdytojų vadovaujamų biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų sąskaitas jų programoms vykdyti arba tiesioginis biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų išlaidų ir įsigyjamo turto apmokėjimas iš biudžetų (valstybės išdo) sąskaitų.

8. **Funkcinė klasifikacija** – biudžeto asignavimų klasifikavimas pagal valstybės funkcijas.

9. **Nacionalinis biudžetas** – valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduota (neįskaitant savivaldybių biudžetams skirtų valstybės biudžeto asignavimų) visuma.

10. **Programos sąmata** – dokumentas, kuriame pagal ekonominę ir funkcinę klasifikaciją yra nurodytos asignavimų sumos, skirtos programai vykdyti.

11. **Savivaldybės biudžetas** – savivaldybės tarybos patvirtintas savivaldybės biudžeto pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams.

12. **Specialioji programa** – veiklos, skirtos institucijos, biudžetinės įstaigos misijai įgyvendinti, plano dalis, kuri finansuojama iš įmokėtų į biudžetą biudžetinių įstaigų pajamų, Europos Sąjungos finansinės paramos ir valstybės lėšų, skirtų programos bendrajam finansavimui, taip pat kitų įstatymais, Vyriausybės nutarimais ir savivaldybių tarybų sprendimais patvirtintų konkrečiam tikslui numatytų lėšų.

13. **Valstybės biudžetas** – Seimo patvirtintas valstybės biudžeto pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams.

3 straipsnis. Nacionalinis biudžetas

1. Nacionalinio biudžeto pajamas sudaro visos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sukaupiamos lėšos. Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamos ir asignavimai gali būti tik piniginės lėšos.

2. Nacionalinio biudžeto asignavimai naudojami valstybės ir savivaldybių funkcijoms atlikti. Lietuvos Respublikoje surenkami mokesčiai, privalomos įmokos, rinkliavos gali būti perskirstomi tik per nacionalinį biudžetą, Valstybinį socialinio draudimo fondą, Privalomojo sveikatos draudimo fondą, Privatizavimo fondą, Rezervinį (stabilizavimo) fondą, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondą, Garantinį fondą, savivaldybių privatizavimo fondus.

3. Nacionaliniame biudžete į apskaitą įtraukiamos ir kitos specialiųjų programų išlaidoms apmokėti (išskyrus priskiriamas nacionalinio biudžeto pajamoms) įstatymų patvirtintų šaltinių lėšos.

4 straipsnis. Asignavimų valdytojai

1. Valstybės biudžeto asignavimų valdytojai yra biudžetinių įstaigų, nurodytų Seimo patvirtintame valstybės biudžete, vadovai (ministerijose – ministrai ar jų įgalioti asmenys).

2. Savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai yra savivaldybių biudžetinių įstaigų ar savivaldybių administracijos padalinių, nurodytų savivaldybės tarybos patvirtintame savivaldybės biudžete, vadovai.

5 straipsnis. Asignavimų valdytojų pareigos

1. Biudžeto asignavimų valdytojai privalo:

1) naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti jiems skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams programoms vykdyti;

2) organizuoti iš biudžeto finansuojamų programų rengimą ir vykdymą;

3) nustatyti ir tvirtinti vadovaujamos biudžetinės įstaigos ar pavaldžių įstaigų ir kitų subjektų programas, jų sąmatas, neviršijant šioms programoms patvirtintų bendrųjų asignavimų, tarp jų – išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti, sumų;

4) Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir terminais teikti finansinę ir kitą atskaitomybę;

5) kontroliuoti ir vykdyti savo vadovujamų biudžetinių įstaigų įsipareigojimus, atlikti pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų finansinės atskaitomybės analizę;

6) užtikrinti finansinių ir statistinių ataskaitų teisingumą ir pateikimą laiku;

7) užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą.

2. Valstybės biudžeto asignavimų valdytojas rengia ir suderinęs su Finansų ministerija tvirtina vadovaujamos įstaigos ir pavaldžių įstaigų programoms vykdyti:

1) valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų skaičiaus normatyvus;
 2) mitybos, medikamentų, aprangos ir patalynės pinigines normas, jeigu kiti įstatymai nenustato ko kita.

3. Savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai rengia šio straipsnio 2 dalyje nurodytus normatyvus, jeigu jie nėra nustatyti teisės aktu, ir suderinę su savivaldybės administracija tvirtina juos programoms vykdyti.

6 straipsnis. Asignavimų valdytojų teisės

Biudžeto asignavimų valdytojas turi teisę:

1) biudžetinais metais, ne vėliau kaip likus 10 dienų iki atitinkamo ketvirčio pabaigos, keisti patvirtintų jų vadovaujamų biudžetinių įstaigų ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų programoms numatytų biudžetų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirtį (valstybės biudžeto asignavimų valdytojas Vyriausybės nustatyta tvarka praneša apie tai Finansų ministerijai, o savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojas – savivaldybės administracijai jos nustatyta tvarka), neviršydamas patvirtintų tam tikrai programai bendrųjų asignavimų išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, sumų. Asignavimų sumos išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, yra maksimalios ir jų ekonomija gali būti naudojama turtui įsigyti;

2) biudžetinais metais vieną kartą per ketvirtį keisti bendros asignavimų sumos ketvirtinį paskirstymą programai vykdyti, suderinęs su Finansų ministerija (valstybės biudžeto asignavimų valdytojas) arba su savivaldybės administracija (savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojas);

3) sudarydamas programų ir programų sąmatų projektus, teikti programų bei jų sąmatų alternatyvas (valstybės biudžeto asignavimų valdytojas – Finansų ministerijai, o savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojas – atitinkamai savivaldybės administracijai);

4) įsiskolinimams padengti skirti lėšas iš bendros patvirtintų asignavimų išlaidoms ekonomijos (išskyrus Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšas) nekeičiant patvirtintų sąmatų nepriklausomai nuo asignavimų paskirstymo pagal funkcijas ir programas.

7 straipsnis. Asignavimų valdytojų atsakomybė

Biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už:

1) programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų (atsižvelgiant į šio Įstatymo 6 straipsnio 4 punkto nuostatas), už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą;

2) atsiskaitymus su darbuotojais, mokesčių administravimo įstaigomis, visų rūšių energijos ir kitų darbų, paslaugų bei prekių tiekėjais, išskyrus atvejus, kai laiku neapmokamos mokėjimo paraiškos, pateiktos Valstybės išdui ir savivaldybių administracijoms asignavimams gauti;

3) buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

8 straipsnis. Biudžeto sudarymo ir vykdymo teisinis pagrindas

1. Biudžeto sudarymo ir vykdymo teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos Konstitucija, šis Įstatymas, Seimo statutas, Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas, atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, Vyriausybės patvirtintos biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės ir kiti biudžeto pajamų gavimą ir programų finansavimą reglamentuojantys teisės aktai.

2. Savivaldybių biudžetų teisinis pagrindas yra atitinkamų savivaldybių tarybų priimti sprendimai dėl atitinkamų biudžetinių metų savivaldybių biudžetų patvirtinimo.

3. Biudžeto asignavimų valdytojams pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų asignavimų panaudojimo teisinis pagrindas yra asignavimų valdytojų patvirtintos šių įstaigų programų sąmatos.

4. Nacionalinio biudžeto sudarymo ir vykdymo metodikos klausimus tvarko Finansų ministerija.

9 straipsnis. Biudžeto pajamų ir asignavimų klasifikacija

Biudžeto pajamų ir asignavimų ekonominę ir funkcinę klasifikaciją nustato Finansų ministerija.

10 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų skoliniai santykiai

1. Savivaldybės, laikydamosi Seimo patvirtintų skolinimosi limitų, Vyriausybės nustatyta tvarka gali:

1) imti ilgalaikes vidaus arba užsienio paskolas (kurių trukmė ilgesnė kaip vieni metai ir grąžinimo terminas ne tais pačiais biudžetiniais metais) arba teikti garantijas dėl paskolų, naudojamų tik investicijų projektams finansuoti;

2) imti trumpalaikes vidaus ir užsienio paskolas (kurių grąžinimo terminas tais pačiais biudžetiniais metais) biudžetiniais metais laikinam pajamų trūkumui padengti, kai nepakanka šiam tikslui savivaldybės biudžeto apyvartos lėšų.

2. Vyriausybės nustatyta tvarka iš valstybės biudžeto apyvartos lėšų savivaldybėms gali būti teikiamos trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui padengti, kai nepakanka šiam tikslui savivaldybės biudžeto apyvartos lėšų.

3. Biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžios biudžetinės įstaigos savo vardu negali skolintis lėšų, prisiimti jokių skolinių įsipareigojimų (atsižvelgiant į šio Įstatymo 33 straipsnio 1 dalies 6 punktą).

11 straipsnis. Informacijos apie biudžetus viešumas

1. Informacija apie biudžeto sudarymą, priėmimą, vykdymą, vertinimą, kontrolę turi būti aiški ir vieša, išskyrus informaciją, kuri įstatymų nustatyta tvarka yra valstybės paslaptis.

2. Informacija apie patvirtintą valstybės biudžetą, jo pajamas ir asignavimus, jų vykdymą skelbiama leidinyje „Valstybės žinios“ ir Finansų ministerijos interneto puslapyje.

3. Informaciją apie patvirtintus savivaldybių biudžetus, jų vykdymą skelbia savivaldybės administracijos direktorius vietinėse informavimo priemonėse.

12 straipsnis. Reikalavimai priimant kitus teisės aktus

Mokesčių įstatymai, kiti įstatymai ir teisės aktai bei jų pakeitimai, darantys įtaką atitinkamų metų biudžeto pajamoms, asignavimams ir valstybės skolai, įsigalioja įstatymų nustatyta tvarka, bet priimami ne vėliau kaip tų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.

ANTRASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS BIUDŽETAS

13 straipsnis. Valstybės biudžeto pajamos

1. Valstybės biudžeto pajamas sudaro:

1) pajamos iš mokesčių, gaunamos į valstybės biudžetą pagal įstatymus ir kitus teisės aktus;

2) pajamos iš valstybės turto (išskyrus pajamas, gaunamas pagal Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymą);

3) valstybės biudžetinių įstaigų pajamos;

4) negrąžintina finansinė parama (piniginės lėšos);

5) dotacijos;

6) kitos pajamos.

2. Į valstybės biudžeto pajamas įskaitomos įmokos už ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimą.

14 straipsnis. Valstybės biudžeto asignavimai

1. Valstybės biudžeto asignavimai yra naudojami įstatymams įgyvendinti:

- 1) valstybės funkcijoms atlikti;
- 2) dotacijoms savivaldybių biudžetams teikti;
- 3) valstybės įsipareigojimams vykdyti.

2. Biudžetinių įstaigų pajamų ir Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų viršplaninės įmokos į biudžetą, taip pat nepanaudoti asignavimai, skirti specialiosioms programoms finansuoti, einamaisiais biudžetiniais metais arba perkelti į kitus biudžetinius metus bei negražintos nepanaudotų asignavimų sumos baigiamiesiems statybų objektams finansuoti paliekami asignavimų valdytojams ir gali būti naudojami viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas.

15 straipsnis. Vyriausybės rezervo lėšos

1. Valstybės biudžete sudaromas Vyriausybės rezervas. Jis turi būti ne didesnis kaip 1 procentas patvirtintų valstybės biudžeto asignavimų sumos. Konkretų Vyriausybės rezervo dydį kasmet nustato Seimas Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme. Vyriausybės rezervo lėšos skirstomos Vyriausybės nutarimu.

2. Vyriausybės rezervo lėšos naudojamos ekstremalių situacijų padariniams likviduoti, įsipareigojimams, susijusiems su dalyvavimu tarptautinėse operacijose, bei kitoms reikmėms pagal Vyriausybės nustatytus prioritetus.

16 straipsnis. Valstybės biudžeto apyvartos lėšos

1. Valstybės biudžeto apyvartos lėšos sudaromos iš biudžeto lėšų likučio, o kai jo nepakanka – iš biudžeto pajamų.

2. Apyvartos lėšos naudojamos specialiųjų programų nepanaudotų lėšų likučiams gražinti ir biudžeto lėšų stygiui dengti.

17 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų rengimo pagrindinės nuostatos

1. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektus rengia Finansų ministerija.

2. Valstybės biudžeto projektas rengiamas trejiems biudžetiniams metams remiantis Vyriausybės programa, valstybės ilgalaikės raidos strategija, strateginio planavimo principais, šiuo Įstatymu, kitais įstatymais bei kitais teisės aktais, šalies ūkio plėtros makroekonominėmis prognozėmis, Europos Sąjungos paramos strateginiais dokumentais, ministerijų ir Vyriausybės įstaigų strateginiais veiklos planais ir Vyriausybės patvirtintais nacionalinio biudžeto prognozuojamais pagrindiniais rodikliais, taip pat valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktomis programomis ir programų sąmatų projektais.

3. Asignavimų valdytojai programas rengia vadovaudamiesi Vyriausybės nustatyta Strateginio planavimo metodika.

18 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto pateikimas Seimui

1. Vyriausybė atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą pateikia Seimui ne vėliau kaip prieš 75 kalendorines dienas iki biudžetinių metų pabaigos. Vyriausybė, prieš teikdama projektą Seimui, pateikia jį Lietuvos savivaldybių asociacijai.

2. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte nustatoma:

- 1) bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų rūšis;
- 2) įmokų į valstybės biudžetą (išskyrus Europos Sąjungos finansinės paramos lėšas), skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, paskirstymas pagal asignavimų valdytojus;
- 3) bendra valstybės biudžeto asignavimų suma, jų paskirstymas pagal biudžetines įstaigas programoms įgyvendinti. Asignavimai skiriami išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti,

išskyrus valstybės aukštąsias mokyklas, valstybės mokslinių tyrimų įstaigas, kurioms asignavimai išlaidoms skiriami neišskiriant iš jų darbo užmokesčio;

- 4) grynojo skolinimosi limitas;
- 5) biudžetinais metais pasirašomų valstybės garantijų limitas;
- 6) savivaldybių biudžetams skiriamų dotacijų sumos, bendrosios dotacijos kompensacijų sumos;
- 7) savivaldybių skolinimosi limitai;
- 8) gyventojų pajamų mokesčio dalis (procentais), tenkanti visų savivaldybių biudžetams nuo įplaukų į nacionalinį biudžetą.

3. Atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte gali būti pateikiamos nuostatos, apribojančios teisę priimti įsipareigojimus naudoti biudžeto lėšas.

19 straipsnis. Dokumentai, teikiami Seimui kartu su Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu

Vyriausybė kartu su atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu Seimui pateikia:

- 1) Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto aiškinamąjį raštą;
- 2) Vyriausybės tvirtinamo valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal funkcijas ir programas projektus;
- 3) duomenis apie skolininkų, kuriems suteiktos paskolos, gautos valstybės vardu arba su valstybės garantija, nevykdomų finansinių įsipareigojimų atidėjimus;
- 4) duomenis apie numatomą bendrą valstybės skolinimosi iš užsienio ir vidaus kreditorių sumą;
- 5) asignavimų valdytojų programų uždavinių vertinimo kriterijus;
- 6) kitus įstatymų bei kitų teisės aktų nustatytus dokumentus.

20 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių svarstymas ir tvirtinimas Seime

1. Seimas svarsto Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą atsižvelgdamas į Seimo komitetų pasiūlymus bei išvadas ir papildomus pranešimus Seimo statute nustatyta tvarka.

2. Seimas valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetų finansinius rodiklius vieniems biudžetiniams metams tvirtina įstatymu ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki biudžetinių metų pradžios. Jeigu Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas laiku nepatvirtinamas, tai biudžetas vykdomas šio Įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Valstybės biudžetas tvirtinamas pagal rodiklius, nurodytus šio Įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje.

4. Atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatyme gali būti tvirtinami ir kiti šio Įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nenurodyti rodikliai.

5. Atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme gali būti nustatyti valstybės biudžeto mėnesinių asignavimų dydžių apribojimai (išskyrus Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo programas).

TREČIASIS SKIRSNIS SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETAI

21 straipsnis. Savivaldybių biudžetai

1. Savivaldybių biudžetuose sukaupiamos lėšos, reikalingos įstatymų priskirtoms funkcijoms

ir savivaldybėms įstatymų perduotoms valstybės funkcijoms atlikti.

2. Kiekviena savivaldybė turi savarankišką biudžetą.
3. Savivaldybių biudžetai tvirtinami be deficito.

22 straipsnis. Savivaldybių biudžetų pajamos

1. Savivaldybių biudžetų pajamos sudaro:
 - 1) pajamos iš mokesčių, gaunamos į savivaldybių biudžetus pagal įstatymus ir kitus teisės aktus;
 - 2) pajamos iš savivaldybių turto (išskyrus pajamas, gaunamas pagal Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymą);
 - 3) savivaldybių biudžetinių įstaigų pajamos;
 - 4) pajamos, gautos už išnuomotą arba suteiktą naudotis valstybinę žemę, valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius ir Vyriausybės nustatyta tvarka paskirsčius lėšas už parduotus ne žemės ūkio paskirčiai valstybinės žemės sklypus;
 - 5) valstybės biudžeto dotacijos ir kitos pervedamos lėšos;
 - 6) negrąžintina finansinė parama (piniginės lėšos);
 - 7) kitos įstatymų nustatytos pajamos.
2. Į savivaldybių biudžetų pajamas įskaitomos įmokos už ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimą.

23 straipsnis. Savivaldybių biudžetų asignavimai

Savivaldybių biudžetų asignavimai yra naudojami Vietos savivaldos įstatymui ir kitiems įstatymams įgyvendinti vykdant savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų patvirtintas programas.

24 straipsnis. Savivaldybių biudžetų apyvartos lėšos

1. Savivaldybių biudžetų apyvartos lėšos sudaromos iš savivaldybių biudžeto lėšų likučio, o kai jo nepakanka – iš biudžeto pajamų.
2. Apyvartos lėšos naudojamos specialiųjų programų nepanaudotų lėšų likučiams grąžinti ir savivaldybių tarybų nustatyta tvarka biudžeto lėšų stygiui dengti.

25 straipsnis. Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervas

1. Savivaldybės gali sudaryti savivaldybės administracijos direktoriaus rezervą, kuris turi būti ne didesnis kaip 1 procentas patvirtintų savivaldybės biudžeto asignavimų sumos. Konkretų savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo dydį kasmet nustato savivaldybės taryba, tvirtindama atitinkamų metų savivaldybės biudžetą. Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšas skirsto savivaldybės administracijos direktorius.
2. Rezervo lėšos naudojamos tik toms reikmėms, kurių negalima numatyti sudarant ir tvirtinant savivaldybės biudžetą. Šios lėšos naudojamos ekstremalių situacijų padariniams likviduoti ir kitoms reikmėms pagal savivaldybių tarybų nustatytas taisykles.

26 straipsnis. Savivaldybių biudžetų rengimas ir tvirtinimas

1. Savivaldybių biudžetų projektus rengia savivaldybių vykdomosios institucijos, remdamosi šiuo Įstatymu, kitais įstatymais, Seimo patvirtintais savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais, Vyriausybės patvirtintomis biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, valstybinės statistikos duomenimis, socialinėmis ir ekonominėmis programomis, taip pat savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų programomis ir jų sąmatų projektais.
2. Savivaldybių vykdomosios institucijos parengtus biudžetų projektus teikia savivaldybių taryboms savivaldybių tarybų reglamento nustatyta tvarka.
3. Savivaldybių tarybos svarsto biudžetų projektus atsižvelgdamos į savivaldybių vykdomųjų institucijų pranešimus, tarybos komitetų pasiūlymus ir išvadas.
4. Savivaldybių biudžetus tvirtina savivaldybių tarybos. Biudžetas tvirtinamas savivaldybės tarybos sprendimu. Sprendime nurodoma:

- 1) bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų rūšis;
- 2) bendra asignavimų suma ir jų paskirstymas biudžetinėms įstaigoms ar savivaldybių administracijos padaliniais programoms vykdyti. Asignavimai skiriami išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti;
5. Savivaldybių tarybos biudžetus patvirtina per du mėnesius nuo valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo. Jeigu savivaldybių biudžetų projektai laiku nepatvirtinami, biudžetai vykdomi šio Įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.
6. Patvirtintus biudžetus ir savivaldybių privatizavimo fondo sąmatas savivaldybių administracijų direktoriai pateikia Finansų ministerijai.
7. Jeigu savivaldybė nustatytu laiku nepatvirtina biudžeto, lėšos iš valstybės biudžeto atitinkamai savivaldybei iki biudžeto patvirtinimo laikinai nepervedamos.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BIUDŽETŲ VYKDYMAS

27 straipsnis. Biudžeto vykdymo organizavimas ir vykdančios institucijos

1. Valstybės biudžeto vykdymą organizuoja Vyriausybė.
2. Valstybės biudžeto kasos operacijų vykdymą organizuoja Finansų ministerija per Lietuvos Respublikos kredito įstaigas.
3. Savivaldybių biudžetų vykdymą organizuoja savivaldybių administracijų direktoriai.
4. Savivaldybių biudžetų kasos operacijų vykdymą organizuoja savivaldybių administracijos per Lietuvos Respublikos kredito įstaigas.
5. Mokesčių ir kitų įmokų į valstybės ir savivaldybių biudžetus apskaičiavimą ir mokėjimą kontroliuoja įstatymų įgaliosios institucijos.

28 straipsnis. Pajamų ir asignavimų įskaitymas

1. Į konkrečių metų biudžetų pajamas įskaitomos įmokos, kurios į Valstybinės mokesčių inspekcijos surenkamąsias sąskaitas, Muitinės departamento sąskaitas, taip pat Valstybės išdo bei savivaldybių biudžetų sąskaitas, į kurias mokėtojai įmokas perveda tiesiogiai, patenka iki gruodžio 31 dienos įskaitytinai.
2. Į konkrečių metų biudžetų panaudotus asignavimus įskaitomos perduotinos lėšos, kurių mokėjimo pavedimų įvykdymo pradžia nustatyta iki gruodžio 31 dienos įskaitytinai.

29 straipsnis. Nepatvirtinto biudžeto vykdymas

Jeigu biudžetas laiku nepatvirtinamas, asignavimai metų pradžioje iki biudžetų patvirtinimo kiekvieną mėnesį negali viršyti 1/12 praėjusių metų šių biudžetų asignavimų. Šiuo atveju kiekvieno asignavimų valdytojo asignavimai kiekvieną mėnesį negali viršyti 1/12 praėjusių metų atitinkamo biudžeto šiam asignavimų valdytojui skirtų lėšų ir skiriamos tik testinei veiklai bei įstatymuose nustatytiems įsipareigojimams finansuoti (išskyrus Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo programas, kurioms asignavimai pervedami vadovaujantis sudarytomis sutartimis) bei įsiskolinimams dengti.

30 straipsnis. Biudžeto gautų viršplaninių pajamų naudojimas

1. Vykdam valstybės biudžetą gautos viršplaninės pajamos (atsižvelgiant į šio Įstatymo 14 straipsnio 2 dalies nuostatas) naudojamos valstybės biudžeto apyvartos lėšoms papildyti ir savivaldybių biudžetų negautoms pajamoms padengti.
2. Savivaldybės biudžeto gautos viršplaninės pajamos (atmetus viršplanines pajamas, įstatymų nustatyta tvarka skirtas kitų savivaldybių negautoms pajamoms padengti) skirstomos savivaldybės tarybos sprendimu.

31 straipsnis. Biudžeto asignavimų skyrimas pajamų plano nevykdymo atveju iki priimant biudžeto įstatymo pakeitimą

1. Jeigu nevykdomas valstybės biudžetas, t. y. gaunama mažiau pajamų, negu buvo numatyta, ir nepakanka valstybės biudžeto apyvartos lėšų laikinam pajamų trūkumui padengti, kol bus nustatyta tvarka priimtas atitinkamas biudžeto įstatymo patikslinimas, programos finansuojamos Finansų ministerijos siūlymu Valstybės išdo įstatymo nustatyta tvarka (išskyrus Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo programas). Ši nuostata netaikoma specialiųjų programų lėšoms, jeigu asignavimų valdytojai jas yra įmokėję.

2. Jeigu nevykdomi savivaldybių biudžetai, t. y. gaunama mažiau pajamų, negu buvo numatyta, finansavimas iš savivaldybių biudžetų vykdomas savivaldybių tarybų nustatyta tvarka. Jeigu numatoma, kad nustatytas pajamų planas iki metų pabaigos nebus įvykdytas, sprendimus dėl šiuose biudžetuose numatytų programų finansavimo tvarkos savivaldybės administracijos direktoriaus teikimu priima savivaldybės taryba.

3. Asignavimų valdytojams pervedamos biudžeto asignavimų sumos specialiosioms programoms finansuoti mažinamos faktiškai negautomis (palyginti su planu) biudžetinių įstaigų pajamų įmokomis į biudžetą.

32 straipsnis. Asignavimų naudojimas ir grąžinimas

1. Metams pasibaigus, asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų bei kitų subjektų disponuojamose sąskaitose esančios biudžeto lėšos, išskyrus nepanaudotas asignavimus specialiosioms programoms ir baigiamiems statybos objektams finansuoti, grąžinamos į atitinkamą biudžetą ne vėliau kaip iki sausio 10 dienos:

1) valstybės biudžeto lėšos pervedamos iš valstybės biudžeto asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų bei kitų subjektų disponuojamų sąskaitų į Valstybės išdo sąskaitą;

2) savivaldybių biudžetų lėšos pervedamos iš savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų bei kitų subjektų disponuojamų sąskaitų į savivaldybių biudžetų sąskaitas.

2. Užsienio reikalų ministerijai ir kitoms ministerijoms paliekami mėnesio išlaidų dydžio pereinamieji lėšų likučiai, esantys Lietuvos Respublikos diplomatinė ir kitų atstovybių, konsulinių įstaigų, specialiųjų bei gynybos atašė ir Lietuvos atstovų, perkeltų į tarptautines ir užsienio institucijas, sąskaitose užsienio kredito įstaigose.

3. Metų pabaigoje likusios nepanaudotos tikslinės paskirties lėšos, nustatytos savivaldybių biudžetams priimant atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą, lėšos, kurios per metus buvo paskirtos savivaldybių biudžetams pagal atskirus įstatymus ar Vyriausybės nutarimus arba panaudotos ne pagal savo tikslinę paskirtį, iki sausio 10 dienos grąžinamos į valstybės biudžetą – pervedamos iš savivaldybių biudžetų sąskaitų į Valstybės išdo sąskaitą, jeigu atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nenustatyta kitaip.

4. Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos gali būti panaudotos tik Europos Sąjungos finansinės paramos programoms ir projektams finansuoti.

5. Į valstybės ir savivaldybių biudžetus pervestos pajamos už ilgalaikio materialiojo turto nuomą yra kompensuojamos įmokėjusioms biudžetinėms įstaigoms iš atitinkamo biudžeto. Įmokėtos į biudžetą ir negrąžintos ataskaitiniais metais nuomos pajamos grąžinamos kitais metais įmokėjusioms biudžetinėms įstaigoms iš atitinkamo biudžeto lėšų likučio.

33 straipsnis. Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos teisės

1. Vyriausybė arba jos įgaliota institucija turi teisę:

1) Seimo patvirtintus valstybės biudžeto asignavimus paskirstyti pagal programas;

2) vadovaudamasi Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, atitinkamais Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų administravimą reglamentuojančiais procedūrų vadovais bei atsižvelgdama į programų ir projektų vykdymo duomenis, perskirstyti Europos Sąjungos finansinės paramos programoms ir projektams numatytas lėšas, įskaitant ir bendrojo finansavimo lėšas, tarp asignavimų valdytojų, investavimo sričių, valstybės funkcijų ir ekonominės klasifikacijos straipsnių;

3) Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo programų laikinam lėšų stygiui padengti panaudoti valstybės biudžeto apyvartos ir skolintas lėšas;

4) laikydamosi valstybės grynojo skolinimosi limitu, išleisti Vyriausybės vertybinius popierius ir imti paskolas valstybės vardu išlaidoms, susijusioms su valstybės skola, apmokėti ir valstybės skolai dengti, valstybės investicijoms finansuoti, biudžeto deficitui dengti, valstybės pinigų fondų skolinimams išsipareigojimams dengti bei šių fondų pinigų srautams subalansuoti ir kitiems tikslams, kai tam yra atskiras Lietuvos Respublikos įstatymas;

5) laisvus valstybės pinigų fondų ir kitus piniginius išteklius grąžintinai naudoti valstybės biudžete numatytiems programoms finansuoti, valstybės skolai valdyti, investuoti į valstybės vertybinius popierius, paskoloms savivaldybių laikinam pajamų trūkumui padengti;

6) nustatyti maksimalias lėšų sumas, kurioms einamaisiais biudžetinėmis metais asignavimų valdytojai turi teisę priimti išsipareigojimus, sudarydami sutartis dėl projektų, remiamų iš Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų, įgyvendinimo;

7) prireikus nustatyti palūkanų normą už trumpalaikes paskolas, teikiamas savivaldybėms iš valstybės biudžeto;

8) nustatyti asignavimų darbo užmokesčiui dydį išsipareigojimams, susijusiems su dalyvavimu nenumatytoje tarptautinėse operacijose.

2. Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai biudžetinių metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu gali būti suteikiamos papildomos teisės.

34 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų tarpusavio atsiskaitymai

Seimui priėmus įstatymus arba Vyriausybei priėmus nutarimus vykdant įstatymus, dėl kurių keičiasi valstybės ir savivaldybių biudžetų einamųjų biudžetinių metų išsipareigojimai, Finansų ministerija bei savivaldybių vykdomosios institucijos įstatymų nustatyta tvarka patikslina valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų tarpusavio atsiskaitymus.

35 straipsnis. Biudžeto įvykdymo ataskaitos

1. Biudžeto įvykdymo ataskaitos parengiamos atsižvelgiant į atitinkamų metų patvirtinto Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo rodiklius, panaudotas Vyriausybės rezervo lėšas ir savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšas bei perkeltas viršplanines ir nepanaudotas įmokų į biudžetą, skirtų specialioms programoms finansuoti, sumas.

2. Valstybės biudžeto įvykdymo ataskaitą rengia Finansų ministerija, remdamasi valstybės biudžeto buhalterinės apskaitos duomenimis – į valstybės biudžetą gautų pajamų ir valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktomis biudžeto programų sąmatų įvykdymo ataskaitomis.

3. Savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitą rengia savivaldybių administracijos, remdamosi savivaldybių biudžetų apskaitos duomenimis – į savivaldybių biudžetus gautų pajamų ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktomis biudžeto programų sąmatų įvykdymo ataskaitomis.

4. Biudžeto įvykdymo ataskaitos privalomas dokumentas – atitinkamo biudžeto įvykdymo rezultatų ataskaita.

5. Biudžeto įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklės nustato Finansų ministerija.

6. Valstybės biudžeto įvykdymo ataskaitą Vyriausybės nustatyta tvarka ir terminais Vyriausybei teikia Finansų ministerija.

7. Biudžeto finansuojamų įstaigų gaunama negrąžintina finansinė parama įtraukiama į biudžetinių įstaigų paramos apskaitą.

36 straipsnis. Biudžeto įvykdymo ataskaitų tvirtinimas

1. Vyriausybė gautą valstybės biudžeto įvykdymo ataskaitą išnagrinėja, priima atitinkamus sprendimus ir Seimo statute nustatyta tvarka bei terminais pateikia Seimui tvirtinti.

2. Valstybės biudžeto įvykdymo ataskaita tvirtinama pagal šio Įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1–6 punktuose nurodytus rodiklius atsižvelgiant į valstybės aukštųjų mokyklų, valstybės mokslinio tyrimo įstaigų ataskaitas, sudaromas pagal visus ekonominės klasifikacijos straipsnius.

3. Savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitą tvirtina savivaldybės taryba pagal rodiklius, nurodytus šio Įstatymo 26 straipsnio 4 dalyje.

4. Savivaldybių biudžetų įvykdymo suvestinę ataskaitą rengia Finansų ministerija ir pateikia Vyriausybei Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėse nustatyta tvarka.

PENKTASIS SKIRSNIS

BIUDŽETŲ VYKDYMO KONTROLĖ IR BIUDŽETŲ VYKDYMO VERTINIMAS

37 straipsnis. Biudžeto vykdymo kontrolė

1. Valstybės biudžeto vykdymo auditą atlieka Valstybės kontrolė, savivaldybių biudžetų vykdymo auditą atlieka savivaldybių kontrolieriai (savivaldybių kontrolierių tarnybos).

2. Seimui teikiamoje Valstybės kontrolės išvadoje turi būti nurodyta, ar paskirti asignavimai panaudoti programose nustatytiems tikslams, ar asignavimai panaudoti galimu ekonomiškiausiu ir efektyviausiu būdu, ar naudojant asignavimus nepadaryta teisės aktų pažeidimų, taip pat kiek pasiekti programose nustatyti tikslai.

3. Savivaldybių biudžetų vykdymo, savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų programų sąmatų, savivaldybių biudžetų lėšų apskaitos ir finansinės atskaitomybės auditą atlieka savivaldybių kontrolierių tarnybos.

4. Biudžeto asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų vykdymą vertina vidaus audito tarnybos, vadovaudamosi Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu (Žin., 2002, Nr. [123-5540](#)) ir kitais vidaus auditą reglamentuojančiais teisės aktais.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

REPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS